

Становище

на проф. Филип Панайотов, доктор на историческите науки, за участието на доц. Здравка Константинова в конкурса за професор-професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – История на българската журналистика до 1944г.)

Здравка Константинова бе моя студентка, най-активна участничка в кръжока по история на българската журналистика, по-късно - моя асистентка и като колеги много години бяхме в една и съща катедра, така, че тя като изследователка и преподавателка израстна и се оформи пред очите ми.

Доц. Константинова познава и продължава най-доброто от традициите на своите предшественици, но в същото време върви по свой път и надгражда постигнатото от тях. Прецизна в своята работа, тя следи новостите в комуникационните науки, стреми се да обогатява своя изследователски инструментариум, да модернизира своя понятиен апарат и да разширява тематичния обseg на своите изследвания, като не се бои да ги доведе до наши дни и да засегне и парливи въпроси на нашето общество.

След първата си монография „Бунтът на анархолибералите“ (1995), в която направи преоценка на редица моменти от развитието на социалдемократическото движение у нас и след най-значителния си труд „Държавност преди държавата“ (2000, 2002, 2010), който намери отклик и извън академичните среди, доц. Константинова събра най-новите си проучвания в сборника „Българската журналистика 1842 – 1944г.“ (2015).

С безспорни приноси сред тях са публикациите посветени на политическата карикатура у нас.

Своят интерес към нея тя прояви още като студентка, когато избра за тема на своята първа курсова работа творчеството на Илия Бешков. По-късно задълбочи познанията си в тази област.

Получи възможност да се запознае и с традициите на френската карикатура, която, както знаем, и днес е най-дръзката в Европа. Доц. Константинова подготви и специален лекционен курс за политическата карикатура, който се посреща с интерес от студентите.

С основание изследователката фокусира вниманието си върху Христо Комарницки който е, може би, най-яркото явление в днешната ни журналистика.

В своите публикации тя не само прави точен

и задълбочен анализ на неговото творчество, но и размишлява за същността на карикатурата като изобразителна, рисувана, визуална публицистика.

„Карикатурата обаче е трудно изкуство. То изисква не само рядко срещания сатиричен талант, изтънко познаване на събитията, коментарна задълбоченост. Но и – находчивост, умение да създаваш виц (и то всеки ден!), в образ – съзвучен с вестникарския дизайн, прогностична прозорливост, силен характер, устойчивост на вестникарското производство и т. н. Майсторската карикатура предполага ярка журналистическа личност. Дори понякога тя би могла да не е съвършен рисувач, но непременно да е с позиция – изненадващо провокативна, предизвикателно смела“.(229с.)

Интерес представляват и наблюденията и върху съвременната европейска политическа карикатура. Според доц. Константинова има „известна разлика между преобладаващия тип на карикатурата в Западна Европа, в САЩ и в Източна Европа (Източна Европа – в онзи смисъл отпреди 1989г.). При първия тип – често срещаната разказвателност, дори бърливост. При втория тип – по-голяма синтетичност, склонност към кавалетна карикатура, избягване на текста. Едно от

обясненията за това би могло да бъде принудителното маскиране на смисъла в образния подтекст във времената на авторитаризъм, тоталитаризъм в Източна Европа. В тази обстановка карикатурата се стреми да казва повече от словото. Т. е. в ситуация на несвобода има порив за преодоляване на цензурните граници чрез образа, който се самонатовазва с повече контекст, със самостоятелна роля.“(235с.)

В публикацията си „Карикатура – ефективна и ефективна“ доц. Константинова разглежда творчеството на трима карикатуристи, всеки един от тях най-тясно свързан със своята епоха – Илия Бешков, Тодор Цонев и Христо Комарницки.

Много ми се иска това да не е инцидентна публикация, а подстъп, подготовка за едно по-цялостно, по-мощно изследване за българската политическа карикатура изобщо.

„Из типологията на българската преса“ е една от най-новите публикации на доц. Константинова. В нея се прави интересно сравнение между в. „Утро“ и в. „Зора“ - най-значителните всекидневници между двете световни войни.

Тя много би спечелила, ако основното изложение се предхождаше от кратко

въведение, в което да се посочат критериите, според които се типологизират вестниците. Само от тиража ли зависи дали един вестник е масов? По тираж, съдържание и начин на списване „Утро“ наистина е масов всекидневник, не случайно са го наричали „файтанджийския вестник“. Но масов вестник ли е „Зора“? Той не се купува от „простолюдието“ т.е. от „масовия“ читател, а се чете главно от интелигенцията, от културния и политическия елит на страната.

В началото оцених положително стремежа на доц. Константинова да модернизира понятийния си апарат. Когато обаче това се прави механично или самоцелно резултатът е обратен на очаквания. Така, според мен, се е получило в статията „Марките на българската периодика“. Авторката използва тази „маркетингова лексика“ и в други свои публикации. Може би съм съвсем старомоден, но не мога да приема определението на доц. Константинова, че Илия Бешков бил „една от световните марки на нашето изкуство и култура (227с.).

Характеристиката на доц. Здравка Константинова няма да бъде пълна, ако не се подчертае нейното умение да създава у студентите интерес към своята дисциплина. С

добре обмислени теми за курсовите работи и с беседи с всеки студент поотделно, тя се стреми да изгражда у тях начални навици за изследователска дейност.

Много добре работи и като ръководител на катедрата и като научен ръководител с докторантите. Доказателство за това са качествата на защитените през последните години дисертации.

В заключение: доц. Здравка Константинова е изградена изследователка в своята област, с оригинално, самостоятелно, концепционално мислене, с безспорни научни приноси и с безспорни педагогически качества. Тя отговаря на всички изисквания за присъждане на научното и образователно звание „професор по История на българската журналистика до 1944 година“.

Юни, 2016г.